



DEO OPTIMO MAXIMO
UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS
*mandè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-quartâ
mensis Aprilis, Anno Domini M. DCC. LVII.*

M. HYACINTHO-THEODORO BARON,
Antiquo Facultatis Decano, necnon Castrorum Regis &
Exercituum in Germaniâ & in Italiâ Proto-Medico, Docto-
re Medico, Præsede.

Utrum ab Hygicine solâ repetenda sit Morborum Prophylaxis?

I.



ITÆ & Mortis leges indissolubili nodo connec-
tuntur. Sed legis severitatem temperare nata, si-
ve potius creata Medicina est. Hujus pars, Hy-
gicine, præstantissima, Rerum non-naturalium
administratione, præsentî conservandæ sanitati, morbisque
præcavendis allaborat. Quod ut præstet officium, Aeris vi-
res & effectus in hominum corpora expendit & dirigit: Ci-
bi Potûsque qualitates rimatur, diversisque ætatis, sexûs,
temperamenti accidentibus accommodat: Motûs & Quietis

A

2

rationem tenet ac præscribit : Somno & Vigiliæ ponit leges modumque : Retenta & Excreta ponderat, & ipsorum qualitates ac indoles expendendo, incumbit salutiferæ mediocritati : tandemque Animi Pathemata quantum in corpus exerceant dominium pernoſcit, eorumque moderatur affectus.

I I.

VITA hominis non uno tenore fluit, plurimisque laceſſitur morbis. Pro variis ætatibus quibus vitæ humanæ curriculum diſtinguitur, variæ ſuccedunt in animali œconomiâ mutationes. Quæ mollia in principio ſunt corporis ſtamina, ætatis progreſſu indurantur, rigescunt. Qui dulces primùm & unctuoſi vaſa alluunt ſucci, adventante ſenio vappidi fiunt & ſalſi. Humorū ac vaſorum vitiis marceſcit organorum ſyſtema. Nec aliunde repetenda eſt ſeneſcētus, quæ ipſa morbus naturalis, & quaſi mortis anticipatio eſt, quæque nihilominus arceri, præcaveri ac produci in longum poteſt, ſi, prudenti Rerum non-naturalium adminiſtratione, ſuam fibræ flexilitatem & mollitiem, ſuam humoribus blanditiem ac fluiditatem, ſuam vaſis permeabilitatem prorogare volueris, potueris, cognoveris.

I I I.

QUI tuendæ ſanitatis cupidus eſt, & procraftinandæ ac prorogandæ ſeneſcētis amans, præceptis ab Arte Medicâ petitis inſiſtat ſedulus, reguliſque, circâ rerum non-naturalium uſum, ab Hygieine præſcriptis eò libentiùs ſeſe ſubmittat, quòd veram vitæ dulcedinem non adimant. Quin è contrâ corporis & animi firma valetudo, in longum producta, ſumma humanæ vitæ felicitas, ſummaque delectatio, cuiſlibet ſapienti ſemper habebitur.

Imprimis ſpirandus eſt Aer purus, ſerenus, apertus, ventis ſuaviter perflantibus quandoque agitatus, exhalationibus putridis aut humidioribus expers, omnibus denique ſalubritatis dotibus commendabilis. Nam quæ homini accidunt pleræque mutationes, aeri immutato & diverſimodè affecto tribuendæ ſunt. Qualis eſt aer, tales ſunt ſpiritus, qui in œconomiâ animali impetum faciunt, viriumque motricium poteſtates agunt.

Alimenta seligenda sunt quæ facilitè coquantur & laudabilem succum suppeditent, id est tenuem & unctuosum, qui rigescentibus fibris mollitiem conservet & constricta in dies magis vasa permeet. Fugienda est ciborum varietas. Exulent cœnæ dubiæ, ex quibus rarò nisi crudus desurges. Efficiunt enim ut comedas magis & minùs concoquas. At cibus non sit nec nimium simplex, ne, omni gratiâ ac jucunditate privatus, stomacho fastidia pariat; nec conditus nimium, ne sit potiùs irritamentum gulæ, quam dulce esurientis ventriculi lenimen. Interim cave ne epulationem totam siccis transigas, memor; scilicet, repetitâ potione diluendos esse cibos, ad juvandam eorum coctionem. Non vino indulgendum propter illecebras & voluptatem. Liquores spirituosî vasa torrent & indurant æquè ac humores. Vino præstat uti dilutissimo cum aquâ purâ, levi, tenui, limpida. At tantum cibi ac potionis adhibendum est, ut reficiantur vires non opprimantur. Utriusque eam copiam sume, quam facilitè digeres, & quâ sumptâ, corpus & animum agile nec nimis onustum ac gravatum senties. Quæ parum perspirant senum corpora, sobrietate magis quàm ingluvie (a) sustentantur.

Assumptis cibus, otium detur animo & corpori; nec præstantissimum chyloseos opus ullum laboris genus corruptat. Ventriculus nimirum, sanitatis largitor, dum valet & ritè officio suo fungitur, toti corpori bene est. Quidquid delinquit, quidquid delirat, aliæ plectuntur corporis partes. Ac cum spiritus tantopere ad coctionem conducant, omni curâ fovendi sunt, & à ventriculo, nullo labore statim à pastu suscepto, avocandi, nec perperam consumendi. Peractâ coctione, nunquam proderit otio & ignaviâ torpere; sed exercitationibus assuefieri, quæ multas magnasque habent utilitates: membris robur ac firmitatem afferunt, augent calorem nativum, spiritus torpentes excitant, excrementa discutiunt, cruditates absumunt, humoribus fluiditatem servant, succorum nutritiorum distributionem pro-

(a) Consule Thesim Elegantissimam M. GUIDONIS PATINI, Med. Paris. *Est-ne longæ ac jucunda Vita certa tuique parens Sobrietas?* aff. anno 1647. Atque etiam Tractat-
tum eximium LUDOVICI CORNELII, de Vitæ sobriæ commodis, cum annotationibus BERNARDINI RAMAZZINI.

movent, maturamque senectutem arcent ac eliminant.

Ut quietis Somnus, sic laboris species quædam est Vigilia, in quibus alternatim sese mutuò succedentibus observanda est tempestivitas atque moderatio. Fugiendus est statim à pascu sopor, nec ei nocturnum diutius incumbendum, ne grave, languidum & ignavum fiat corpus, aut etiam obtundatur animus. Sed quæ sit, inter vigilandum, tum sensus tum motus operibus, spirituum profusio & jactura, somno suaviter obrepentè resarciri indiget, ne omnino exhauriantur vires. Somno itaque opus est, ut sua corpori redeat alacritas, fibrillarum cerebri tensio relaxetur. Blando lectuli calore, humorum in toto corpore coctio feliciter perficitur; rigescentes fibræ molliuntur ac humectantur; articulis, labore siccatis, salutaris advenit mador, Arthritidis vindex; animo fugiunt curæ & sollicitudines, mens recreatur: nocturno præsertim tempore, quo, ex Naturæ instituto, ad dulcem somnum invitant cadentia sidera & tranquilla noctis silentia.

Juvabit etiam nullis corpus impeditum Excrementis tenere, liberaque cieri alvi dejectiones & urinæ excretiones; non quidem ullo Pharmaco: sed, si opus est, blando aliquo enemate, aut sero lactis, aut jusculis olerum emollientium admixtione medicatis. Nec minùs etiam opus est attendere ad puitam, quæ ex naribus; & sputa, quæ ex pulmonibus aut gutture prorumpunt. Verùm inter Retinenda, semen principem locum tenet. Cum exigua mole multum contineat spiritus, ejus emissionem plurimum læduntur senes præsertim, dum è contrà sapiens Veneris abstinentia grandius ævum parit. Cavendumque est ne in secundâ valetudine adversæ præsidia consumantur. (a).

Quantas in corpore affectiones excitent Animi Pathemata, ex mutationibus, (b) quæ in facie observantur ac oculis, judicare licet. Impresso gaudio, vel spe, vel cupiditate, vel amore tota expanditur, aperitur, gestitque facies; coruscant scintillantque oculi: contrà concitato dolore, constringitur vultus & dijicitur. Qui in irâ & audaciâ ardet inflammaturque visus ac facies, languet & pallor in timore; ut in pudore ac verecundiâ ferè moderato & ingenuo rubore

(a) CELSUS de re medicâ, l. i. c. i. | VIGNE, Med. Paris. tractatum de

(b) Vide M. MICHAELIS DE LA dixi sanorum.

perfunditur. Dulcia valetudinarii litteratique homines sectentur solummodo Animi oblectamenta, qualia abundè suppeditant symphonix, concentus, teneri suavesque tiliarum & fidium soni, vel avium multiplices susurri canorque cantus. Exquisitè litent voluptati, quæ ex amœnissimâ florum contemplatione & culturâ degustatur, & circâ varios ac admirandos colores, quibus eos depinxit præpotens naturæ penicillus, innocuè philosophentur; unde non minor exurgit mentis & oculi recreatio, quam quæ ex jucundissimâ conchyliorum & testaceorum consideratione percipitur. Verum quàm maximè expedit vehementibus Animi motibus injicere compedes, cum illi, non secus ac marium procellæ, totam subvertant hominis œconomiam. Effrenes quippe mentis affectus, dum vitales motus vel ad exteriora propellunt ac dissipant, vel dum ad interiora reprimunt ac suffocant, spiritus à solitis tramitibus abducunt, naturalem humorum distributionem sufflaminant, solidis verò partibus minimisque vasis exolutionem vel stricturam inducunt, ex quibus gravissima nascuntur morborum genera.

Sic itaque tenenda est in vivendi ratione mediocritas, sanioris Medicinæ præceptis temperata, si morbos præcavere, si tardè senescere, si senex diù perstare, & fatalem vitæ terminum protendere sit animus.

I V.

AT verò si Superos flectere nequeas, ne moveas Acheronta. Morbos præcavendi gratiâ, stigiis artibus non evoces ab orco mortis causas, heu nimium faciles! Non te abripiat vesanus novitatis amor, nec Anglorum ferocitatem imiteris, qui, ut incertam mortem devitent, certa incurrunt vitæ discriminâ. Exstitit nempe nostris temporibus malefana quædam ingeniorum perversitas, quæ quidquid anglicam sapere originem inconsiderato ardore prosequeretur. Litteratulos ubique videas homines, qui, quoniam aliquid anglicè vix balbutiant, litteras anglicas usque ad nauseam nobis obtrudant, in Gallicum sermonem conversas. Imò nonnulli occurrunt, qui, ut operibus suis pretium addant, ea ex anglico idiomate conversa mentiantur ac simulent, ætatis nostræ futilitati insultantes.

Variolarum insertio, Anglorum (a) idolum, ex turpi lenocinio oriunda, puellarum commercio debet originem, apud Barbaras gentes, quæ pulchritudinem vitæ præponunt, & apud quas melius est interire virginem, quam vivere variolis naturalibus maculatam, utpotè quæ tunc minùs esset vendibilis, aut minoris pretii.

Verùm, apud bene moratas gentes, promovendæ variolarum inoculationi nunquam accedet, nec potest accedere Principis autoritas. Ipsa rei natura id prohibet; ipsæ leges respuunt; ipsa Religio averfatur. Atque id ne quidem evenit in iis terris, ubi despotica tyrannis jus vitæ & mortis in subditos, ex unicâ Principis voluntate, exercet. Aded nefaria est illa methodus, quam nulla potest autoritas asserere, & quam ipsa non admittit barbarorum Principum ferocia!

De experimentis, quæ per mortes & pericula (b) aguntur, nihil nunc statuere animus est. Saltem sub iudice lis esse debet, donec Facultas Medica, ad quam pertinet jus & norma docendi, de Variolarum insitione pronunciaverit. (c) Interim dum ejus prudentia, cunctando, rem restituere conatur, non tibi illudat Rhetorica illa amplificatio, in actis Regiæ Scientiarum Academiæ Parisiensis, ab uno ejusdem Academiæ Sociis clarissimis consignata. Ea est istius declamationis indoles, ut, si contrariam partem sectari voluerit, aut in posterum fortassè velit author clarissimus, ipse pari verborum pompâ, similique periodorum ac phrasium

(a) Vide Sermonem Lamentabilem, vulgò *la Capucinade*, Episcopi Worcesteriensis, habitum Londini anno 1752, in diario extraneo mensis Februarii 1756.

Item orationem Harveianam pro anno 1755, habitam à ROBERTO TAYLOR, quem nunc oratorem suum ac antesignanum admiratur Collegium Londinense.

(b) Binæ sorores, nomine CHASTELIN, ætate florentes, Variolarum insertioni subjectæ sunt Parisiis, mense Octobri anni 1755. Una gravissimè multata, difficilli-

mè evasit: altera occubuit victima; videntibus pœnitendi consilii auctoribus. &c, &c.

(c) Vide & admirare Diariorum & Foliolorum Hebdomadalium scriptores quantis laudibus efferant declamationem academicam D. DE LA CONDAMINE; quibus conviciis prosequantur dissertationes Medicas Doctissimi viri M. ANDRÆ CANTWEL, Med. Paris. Excipi tamen debet Diarium Trevolitianum, quod, in hac re tam magni momenti, suspensum prudentissimè tenuit iudicium.

intumescentiâ, Variolarum insertioni adversaretur facile.

Ne credas computationibus & calculis Anglorum, quorum fides punica in rebus politicis, toto Orbi notissima, fidem quoque derogare debet in Physicis. Veteratores sunt, qui dum seligunt eos, quibus variolas inferant, maximè sanos & maximè vegetos; debiliores ac malè affectos arcent ac repudiant. Quid mirum igitur, si in iis locis ubi talis admittitur delectus, ex Variolis insitis pauciores, ideoque ex Variolis naturalibus longè plures fati cedere comperiantur? Calculos sic instituere, numeris rem sic decernere, nonne est etiam in rebus arithmeticis fraudem inducere, ipsasmet numericas artes inquinare perfidiâ, & vitæ hominum mathematicè insidiari?

Cætera mitto validi roboris argumenta, alibi (a) nitidè consignata.

Sed nec te magis movere debent famosa aliquot exempla celsissimorum Principum, qui dulcissima conjugii pignora inoculationis monstro devoverunt. Quasi ephemera fuit illa Variolarum insitionis admissio, cæteroquin prorsus detestata matribus. Quid aliundè meretur malè sibi constans adulatorum (b) garrulitas? qui hinc nullum esse ex inoculatione periculum, eamque partem longè securior rem præ se ferre toto pectore clamitant; illinc magnatum collaudant fortitudinem, variolarum, inoculationi se suaque committere non reformidantium. Heroum sanè dignam fortitudinem! Atqui tamen fama refert heroicam illam fortitudinem, adeo decantatam, non expertem fuisse terroris nec periculi.

Sed quò non humana pectora cogis inconsiderate novitatis amor! Eò processit fanaticus inoculationis furor, ut Pestem ipsammet, quis crederet! insertionem communicandam esse ausus sit proponere quidam (c) Londini medicinam facitans. Dignus certè tali populo medicus!

(a) Vide varias & doctissimas Dissertationes de eo argumento, à M. ANDREA CANTWEL scriptas.

(b) Vide Diariorum & foliorum Hebdomadalium scriptores: atque Poema insulsum de inoculatione variolarum, Gallicè scriptum.

(c) Vide in Diario extraneorum mensis Julii 1756. pag. 8. nefariam illam dissertationem STEPHANI WESZPREMI, de peste per insertionem communicandâ, editam Londini anno 1755.

APAGE circumforaneos, ardeliones, & crumenarum emunctores, qui patriâ & propriâ dum vilescunt, fordescuntque famâ, alienâ virtute fucum faciunt, & magni sese Magistri * discipulos ostentant; qui ideò quòd Pandora pixidem, Variolis fætam, gerant in perâ, solertesque variolosi veneni inoculatores ac disseminatores habeantur, statim à nobile & ignobile vulgo, à populo & magnatibus Medici consummatissimi, ad insaniam usque, promulgantur, & tanquam omnium morborum ac ægritudinum debellatores prædicantur. Pudet referre (quod tamen frequenti & quotidianâ experienciâ compertum est) concivium levitatem & stoliditatem, qui bardum quemlibet hominem & idiotam, aut quempiam levissimæ armaræ Medicum statim pro Medicinæ coriphæo habent, modò ab alienis regionibus, nec quidem tam dissitis, adveniat aut accersatur.

Ad sanctioris itaque Medicinæ aras confugere satius est, & ex sapientibus Hygieines legibus, morbos præcavere, mentem sanam in corpore sano diu servare, senectutem retardare, eamque ultra Nestoris annos producere omni operâ nitendum est.

* D. HERMANNI BOERHAAVE.

Ergò ab Hygicine solâ repetenda est Morborum Prophylaxis.

Proponebat Parisiis MAXIMILIANUS-JOSEPHUS
LE YS, Audomarinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ
Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1757,

A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis Viduæ QUILLAU, Universitatîs & Facultatis Med. Typogr. 1757.